

»Ingen læge vil jo selv foretrække røntgen af thorax frem for lavdosis-CT«

Tænk, at vi i dag stiller patienter ringere end for syv år siden, fordi så mange ikke vil tabe ansigt, siger tidligere lægefaglig direktør i Hospitalsenhed Midt, Christian Møller-Nielsen. Han gav i sin tid grønt lys for brug af lavdosis-CT i bestræbelserne på at finde lungekræft i så tidligt et stadie som muligt. Og han foreslår, at det her og nu gøres til en mulighed, mens der udarbejdes en MTV.

CT 2 i Røntgen og Skanning - Regionshospitalet Silkeborg. Foto: Hospitalsenhed Midt.

Forfatter(e)

Kurt Balle Jensen

Som tidligere lægefaglig direktør i Hospitalsenhed Midt har Christian Møller-Nielsen bevidst ikke villet blande sig i debatten om anvendelse af lavdosis-CT fremfor røntgen af thorax i tilfælde, hvor en patient ikke lever op til kræftpakkens kriterier for billeddiagnosticering med højdosis-CT. Han gav i sin tid ledende overlæge Ulrich Fredberg på Diagnostisk Center i Silkeborg tilladelse til at anvende lavdosis-CT, og det har som bekendt nu flere år senere kostet Ulrich Fredberg jobbet og fået debatten om anvendelse af lavdosis-CT til at blusse op.

Det er godt fire år siden, Christian Møller-Nielsen gik på pension efter en karriere på 20 år som først cheflæge og siden lægefaglig direktør, men selv om han synes,

at debatten er blevet mudret, er han nu alligevel parat til at gå ind i den. Og her er hans holdning klar.

Grotesk sag

Tidligere lægefaglig direktør i Hospitalsenhed Midt, Christian Møller-Nielsen:
»Egentlig burde det være helt åbenlyst, hvad der er det bedste for patienterne, nemlig at tilbyde den undersøgelse, der giver størst mulighed for at påvise sygdom«.

»Der er blevet svigtet i flere instanser i denne sag. Både Dansk Lunge Cancer Gruppe, Sundhedsstyrelsen og hospitalsledelsen i Midt har fejlet, og nu vil ingen tabe ansigt. Resultatet er, at vi i dag stiller patienterne ringere end for syv år siden, hvor Diagnostisk Center i Silkeborg begyndte at anvende lavdosis-CT i stedet for røntgen af thorax hos patienter med mistanke om alvorlig sygdom, eventuelt kræftsygdom. Det betød, at der blev fundet flere tilfælde i tidligt stadie, men det er der ikke mulighed for nu, og det er både ufatteligt og meget trist«, siger den tidligere lægefaglige direktør.

Der er meget, der undrer ham, og han kalder sagen for det mest groteske, han har været ude for i sin karriere.

»Ja, det er et meget mærkeligt forløb. Egentlig bør det være helt åbenlyst, hvad der er det bedste for patienterne, nemlig at tilbyde den undersøgelse, der giver størst mulighed for at påvise sygdom. Alligevel bliver man ved med at efterspørge dokumentation, på trods af at der foreligger adskillige videnskabelige artikler om fordelene ved anvendelse af lavdosis CT i stedet for røntgen af thorax. Jeg tror, at enhver læge selv ville foretrække undersøgelse med lavdosis-CT, hvis de eller deres pårørende kom i en situation, hvor der var en lille mistanke om alvorlig sygdom, eventuelt kræftsygdom«, siger Christian Møller-Nielsen.

Lad tvivlen komme patienterne til gode

Han synes, det er helt fint, at der nu lægges op til at få lavet en medicinsk teknologivurdering (MTV) af fordele og ulemper ved brug af lavdosis-CT i diagnosticeringen af patienter, der ikke kan komme ind under kræftpakken. Han mener dog ikke, det er noget, man behøver at vente på. Gør man det, kan det i

værste fald koste menneskeliv, fordi færre tilfælde af lungekræft opdages i tidligt stadie, frygter den tidligere lægefaglige direktør.

»Hvis man mener, der er tvivl, så lad da denne tvivl komme patienterne til gode. Normalt vil man lave en MTV først og så indrette procedurerne efter resultatet. Men det kan jo være op til flere år, og skal man så i den tid undlade at tilbyde undersøgelse med den mere sikre lavdosis-CT? Lad da de praktiserende læger have den ekstra mulighed«, siger Christian Møller-Nielsen.

Han var som lægefaglig direktør ikke i tvivl om, at Diagnostisk Center dengang for syv år siden skulle have grønt lys til at give de praktiserende læger dette ekstra stykke værktøj i værktøjskassen. Og for ham handler det også om at vise de praktiserende læger tillid.

»Man kan roligt lægge dette ansvar ud i almen praksis. Den enkelte læge kan vurdere, hvilken undersøgelse hans eller hendes patient skal tilbydes, hvis kriterierne for at komme ind under kræftpakken ikke er opfyldt. På et tidspunkt lod vi de praktiserende læger selv henvise direkte til MR-skanning af knæled og ryg, og vi undersøgte så, om det gav flere henvisninger. Det gjorde det ikke, så selvfølgelig kan vi vise de praktiserende læger den tillid at lade dem vurdere, hvilken undersøgelsesform der er den bedste. De skal blot have lavdosis-CT som en ekstra mulighed«.

Patientsikkerheden

For den tidligere lægefaglige direktør er der flere grunde til, at det er endt i en magtkamp. Og en del af dem handler i virkeligheden om misforståelser.

»Fra Dansk Lunge Cancer Gruppe har der været kritik af Diagnostisk Centers anvendelse af lavdosis-CT, fordi man mente, at det erstattede højdosis-CT. Det var ikke tilfældet, det erstattede nemlig udelukkende røntgen af thorax. Sundhedsstyrelsen er kommet med uklare meldinger om kriterier og har sagt, at ingen mistanke kan gradbøjes. Men så skal alle patienter ved bare den allermindste, lillebitte mistanke om lungekræft jo have højdosis-CT, og det er der jo slet ikke kapacitet til. Og ledelsen i Hospitalsenheden Midt meldte ud, at man mente, at patientsikkerheden var overtrådt i Silkeborg. Det blev undersøgt og har vist sig ikke at være tilfældet, og det har et enigt regionsråd udtalt for at fjerne enhver tvivl. Problemet er, at det alt sammen har været med til at stramme konflikten til, så den nu er gået i hårdknude«, siger Christian Møller-Nielsen.

Om nogle år vil man undre sig

Han forstår ikke, at ledelsen i Hospitalsenheden Midt og direktionen i Region Midtjylland ikke på et tidligt tidspunkt samlede alle relevante parter omkring bordet og fik det hele snakket igennem, fremfor at gøre det til en personsag. Nu betaler

patienterne og de praktiserende læger prisen, mener han. Patienterne, fordi de ikke ved mistanke om alvorlig sygdom, eventuelt kræftsygdom, kan få den i situationen optimale billeddiagnostiske undersøgelse, og de praktiserende læger, der ikke har lavdosis-CT som en mulighed i diagnosticeringen af deres patienter.

»Det er en grotesk sag, og om nogle år vil man se tilbage på den og undre sig over, at man i så mange år kunne diskutere anvendelse af lavdosis-CT eller ej, når tallene nu viser, at man med denne undersøgelsesmetode finder flere tilfælde af lungekræft i tidligt stadie«, siger Christian Møller-Nielsen.

Han sidder i regionsrådet i Region Midtjylland for partiet Venstre og har skrevet et brev til alle sine politikerkolleger med opfordring til at arbejde for udbredelsen af lavdosis-CT og ikke blot vente på en MTV.

Fakta

Fra 2015 gav Diagnostisk Center i Silkeborg praktiserende læger mulighed for at henvise patienter til undersøgelse med lavdosis-CT i tilfælde, hvor kriterierne for undersøgelse for lungekræft under kræftpakken ikke var opfyldt.

I fem år i træk var Silkeborg herefter det hospital, der procentvis fandt flest tilfælde med lungekræft i tidligt stadie.

Ved røntgen af thorax fanges 70-75 procent af eventuelle små tumorer. Ved anvendelse af lavdosis-CT fanges 95 procent og ved udredning med højdosis-CT 98-99 procent.

I Silkeborg mistede ledende overlæge Ulrich Fredberg sit arbejde, fordi regionen mente, at nogle patienter, der fik lavdosis-CT, i stedet skulle have været undersøgt med højdosis-CT. Det afviste den ledende overlæge og de praktiserende læger i området. Her fastholdt man, at det kun havde drejet sig om patienter, der ellers ville være blevet undersøgt med røntgen af thorax.

Christian Møller-Nielsen

I 1978 uddannet cand.med. fra Aarhus Universitet og ni år senere speciallæge i kirurgi. I 1991 blev han overlæge på Grenaa Centralsygehus og i 1996 cheflæge samme sted. I 2003 cheflæge på Silkeborg Centralsygehus og Hammel Neurocenter. I 2008 cheflæge på Regionshospitalet i Viborg, Skive og Kjellerup, og da der i 2011 blev fusioneret med Regionshospitalet Silkeborg og Hammel Neurocenter, blev det med Christian Møller-Nielsen som lægefaglig direktør. Den 1. oktober 2016 gik han på pension.